

---

# Kognitiotieteilijöiden järjestäytyminen työelämässä

Tutkimusraportin pitkä tiivistelmä

Lassi A. Liikkanen  
2005

Helsingin yliopisto  
Kognitiotieteen ainejärjestö Intelligenza ry  
etunimi.a.sukunimi@iki.fi

Sähköinen julkaisu  
[http://iki.fi/lassial/julkaisut/050802-tyoelama\\_2005](http://iki.fi/lassial/julkaisut/050802-tyoelama_2005)

## Johdanto

Kognitiotiede on ollut Helsingin yliopiston oppiaineena jo kuudentoista lukuvuoden ajan. Vuonna 2003 opetuksesta vastaava kognitiotieteen yksikkö psykologian laitoksella toteutti tutkimuksen kognitiotieteilijöiden sijoittumisesta työmarkkinoille ja opiskelijoiden käsityksistä opiskeluaikansa opetussisällöistä (Karjalainen ja Mattsson, 2003). Tämä tutkimus osoitti kognitiotieteilijöiden työllistyneen hyvin mahdollisista koulutuksellisista haasteista huolimatta. Tutkimus informoi henkilökuntaa ja opiskelijoita työelämän mahdollisuuksista, mutta jätti samalla useampia, etenkin opiskelijoita kiinnostavia, kysymyksiä ilman vastausta. Tämän vuoksi katsottiin aiheelliseksi suorittaa uusi, pienimuotoinen, laadullinen tutkimus, joka keskittyisi erityisesti opiskelijoita kiinnostaviin kysymyksiin palkkauksesta ja ammatillisesta järjestäytymisestä. Onhan tällainen informaatio hyödyllistä opiskelijan siirtyessä ensimmäistä kertaa valmistumisensa jälkeen työmarkkinoille ja miettiessä ammatillista identifiikaatiotaan filosofian maistereiden kirjavassa joukossa.

## Menetelmä

Tutkimus toteutettiin sähköisenä kyselynä. Kyselylomake laadittiin käyttäen Helsingin yliopiston ATK-osaston tarjoamaa sähköistä lomakepalvelua (<http://ok.helsinki.fi/?page=81>) julkisena lomakkeena, johon tarvittava osoite tutkimukseen kutsutuille lähetettiin sähköpostitse. Kysely koostui kahdeksasta varsinaisesta kysymyksestä ja kolmesta tarkentavasta, avoimesta kysymyksestä (kts. liite 1). Tutkimuksen kohderyhmäksi valittiin osaotos aiempaan tutkimukseen vastanneista henkilöistä lisättyinä tutkimusten välisenä aikana valmistuneiden henkilöiden listauksella. Aiemmin tavoittamattomia henkilöitä ei tällä kertaa yritetty tavoittaa. Kutsu lomakkeen täyttämiseen lähetettiin siis yhteensä 26 henkilölle, joista kymmenen (n=10) vastasi siihen marraskuun 2004 aikana.

## Tulokset ja pohdinta

Otoksen henkilöiden työprofiili muistutti pitkälti edellistä tutkimusta, enemmistö oli nytkin töissä erilaisissa asiantuntijatehtävissä tai tutkimustehtävissä. Puolet vastaajista (n=5) oli liittynyt johonkin ammattijärjestöön, joista merkittävin yksittäinen liitto oli Teknisten alojen keskusliitto (TEK, n=3). Kolme vastaajaa ei tiennyt mihin liittoon he olisivat voineet liittyä. Kukaan vastaajista ei kannattanut kognitiotieteilijöiden oman ammattiyhdistyksen perustamista. Kognitiotieteilijöiden teknistä orientaatiota osoittaa myös se, että vastaajien palkkaus noudatti keskimäärin (n=7) teknisten alojen keskituloja, loput tulivat toimeen humanistin palkoilla. Selitys tälle löytyy mahdollisesti siitä, että asiantuntijatehtävissä työskennellään yrityselämän ja usein tuotekehityksen parissa, joissa myös palkkaus on suurempi. Ulkomaan palkkauksesta vastaajille ei ollut tietoa. Suomessa kognitiotieteilijät eivät siis keskimäärin vertaudu työelämässä psykologeihin tai humanisteihin. Vastaajat olivat tosin yksimielisiä siitä, että palkkaus määräytyy tehtävän, ei koulutuksen mukaan (n=8). Avoimissa vastauksissa korostui se, ettei koulutus valmenna opiskelijoita työmarkkinoille, esim. neuvottelemaan palkkauksesta yritysten kanssa, vaikka koulutus aiemman tutkimuksen perusteella antaakin hyvät mahdollisuudet työllistymiseen. Tämä epäkohta olisi syytä ottaa huomioon oppiaineen opetusohjelmassa esimerkiksi omana orientoivana kurssinaan, eikä jättää opiskelijoiden työelämään valmennusta täysin esim. ainejärjestön harteille. Tässä tutkimuksessa hankitun kaltaisen tiedon levittäminen voi varmasti vähentää tuoreen maisterin epävarmuutta siitä, millaisia toiveita työelämään voi kohdistaa. Pienen otoksen ja käytetyn menetelmän vuoksi tämän selvityksen tuloksia on tosin syytä pitää lähinnä suuntaa antavina, mutta toisaalta tapaustutkimuksena relevantteina ajan kuvina.

Kaiken kaikkiaan kognitiotieteilijöiden työllistyminen ja palkkaus vaikuttavat siis olevan hyvissä kantimissa, vaikkei ammatillisen järjestäytymisen aste olekaan erityisen korkea, ainakaan verrattuna kaikkien palkansaajien keskiarvoon (50% vs. 80%). Opiskelijoiden valistaminen työelämän käytännöistä pystyisi todennäköisesti lyhyellä aikavälillä muuttamaan tilannetta edelleen suotuisampaan suuntaan.

Lassi A Liikkanen (2005) Kognitiotieteilijöiden järjestäytyminen työelämässä. Tutkimusraportin pitkä tiivistelmä. Helsingin yliopisto, Intelligenza ry. Sähköinen julkaisu. [http://iki.fi/lassial/julkaisut/050802-tyoelama\\_2005](http://iki.fi/lassial/julkaisut/050802-tyoelama_2005) (varsinaista tutkimusraporttia ei toistaiseksi saatavilla)

# Liite 1 – Kyselylomake

## Tämä on lomakkeen muotoilematon versio. Alkuperäinen lomake nähtävillä Internetissä:

<https://kampela.it.helsinki.fi/elomake/lomakkeet/465/lomake.html>

Kysely jakautuu kolmeen osaan, kaikkiin kysymyksiin ei ole pakko vastata

Työelämäkysely valmistuneille kognitiotieteilijöille

Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja tulokset raportoidaan anonyymisti. Tuloksista on tarkoitus tehdä yhteenveto ainejärjestön käyttöön auttamaan opiskelijoiden työelämään orientoitumista ja oman paikan löytämistä.

Montako vuotta olet ollut täyspäiväisesti kognitiotieteilijänä työelämässä? Myös valmistumista edeltävä työskentely alalla lasketaan.

Mikä kuvaa tämän työurasi aikaista suuntautumista parhaiten

Tutkija Asiantuntija Virkamies Muu Ammatti

Kuulutko johonkin ammattijärjestöön

Kyllä En

Jos kuulut niin mihin

Jos et, tiedätkö mihin järjestöön voisit liittyä

Pitäisikö kognitiotieteilijöillä mielestäsi olla oma ammattijärjestö

Kyllä Ei

Mitä mieltä olet kognitiotieteilijöiden palkkauksesta, minkä alan korkeakoulutetun ammattialan keskiarvoa pitäisi kognitiotieteilijöiden palkkauksen pitäisi seurata

Humanistisen Teknisen Kauppatieteellisen En osaa sanoa Riippuu tehtävästä

Perustelu edelliselle vastaukselle

Minkä alan palkkatasoa oma palkkauksesi on valmistumisen jälkeisen työuran aikana keskimääräisesti vastannut?

Humanistisen Teknisen Kauppatieteellisen En ota kantaa

Mikä on käsityksesi kognitiotieteilijöiden palkkauksesta Suomessa ja ulkomailla

Mitä muuta haluaisit kertoa työelämästä tai palkkauksesta. Voit myös kommentoida tätä kyselyä

Jos haluat vastaanottaa tutkimusraportin sähköpostiisi, anna alla olevaan kenttään sähköpostiosoitteesi. Muuten jätä tyhjäksi.

Kiitoksia vaivannäöstäsi. Jos sinulla on vielä jotain kysyttävää, voit ottaa yhteyttä Lassi Liikkaseen ([**sähköposti ja puhelinnumero poistettu tästä dokumenttiversiosta**])